

2022

Marjoniemen asemakaavoitukseen
liittyvä luontoselvitys

Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSIPI

11.9.2022

Taustoja

Kouvolan kaupungilla on käynnissä Marjoniemen alueen asemakaava. Kohde on enimmäkseen tiiviisti rakennettua taajama-aluetta, mutta länsiosassa on metsää kapeana kaistaleena. Kouvolassa on paljon uhanalaista (vaarantunut vu) EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajia liito-oravaa (*Pteromys volans*), joten lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja voi olla myös rakennetuilla alueilla. Myös muiden merkittävien luontoarvojen esiintyminen Marjoniemessä voi olla mahdollista. Kouvolan kaupunki tilasi tämän luontonselvityksen kaavasuunnittelua varten.

Kartta 1. Marjoniemen asemakaava- ja luontonselvitysalue.

Menetelmät ja aineisto

Luontokartoittaja (EAT) Petri Parkko teki maastokäynnin alueelle 1.6.2022, jolloin se kierrettiin jalkaisin maastossa läpi. Alueella havainnoitiin EU:n luontodirektiivin IV-liitteen ja uhanalaisten lajien esiintymiä sekä pesimälinnustoa. Samalla arvioitiin merkittävien luontoarvojen esiintymisen todennäköisyyttä.

Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu vuoden 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019) ja nimistö on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan. Uhanalaislajistoa ja direktiivilajeja koskevat esiintymistiedot tarkistettiin Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) havaintotietokannasta. Putkilokasvitietoja tiedusteltiin alueella retkeilleeltä Anni Kiviniemeltä.

Alueen luonnon yleiskuvaus

Marjoniemen kaava-alue on hyvin voimakkaasti ihmisen muokkaamaa ja sitä hallitsevat suuret rakennukset, erityisesti Hotelli Vaakuna ja Marjoniemen terveyskeskus, pysäköintialueineen. Huomattava osa alueesta on asfaltoitu tai avointa nurmikkoa, mutta puistopuita ja pensaita kasvaa myös koko alueella. Yksittäisiä vanhoja metsämäntyjä on jätetty monin paikoin kasvamaan.

Alueen länsireunassa, vanhojen korkeiden ratavallien välissä, kulkee polku (kuva 1). Vallilla kasvaa varttunutta puustoa voimakkaasti kulttuurivaikutteisessa lehdossa: rauduskoivua (*Betula pendula*), metsämäntyä (*Pinus sylvestris*), metsähaapaa (*Populus tremula*) ja raitaa (*Salix caprea*). Alikasvoksen muodostavat metsäkuuset (*Picea abies*), metsävaahterat (*Acer platanooides*) ja lehtotuomet (*Prunus padus*). Kenttäkerroksessa kasvaa paljon kieloa (*Convallaria majalis*) ja metsäkurjenpolvea (*Geranium sylvaticum*) sekä paikoin metsäkortetta (*Equisetum sylvaticum*), kivikkoalvejuurta (*Dryopteris filix-mas*) ja mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*). Vallin päällä on paikoin ahomatarakasvustoja (*Galium boreale*).

Vaakunan länsipuolella lehtomainen kasvillisuus on hyvin rehevää, erityisesti polun itäpuolella, jossa kenttäkerroksen valtalajina kasvaa vuohenputkea (*Aegopodium podagraria*). Sen lisäksi alueella esiintyy mm. vadelmaa (*Rubus idaeus*) ja maitohorsmaa (*Chamaenerion angustifolium*).

Vaakunan pohjoispuolella on varttunutta puustoa kapeana kielekkeenä: rauduskoivua, metsämäntyä sekä alikasvoksena metsäkuusta. Idänpuoleisen penkan päällä olevaa polkua reunustavat nuoret metsämännyt ja rauduskoivut sekä metsäkuusen taimet.

Kuva 1. Kaava-alueen länsireunan polku ja vallit. Marjoniemi 1.6.2022 © Petri Parkko

Terveyskeskuksen luoteispuolella, Kasarminkadun ja pysäköintialueen välissä, on pieni metsäkuvio (kuva 2), jolla kasvaa harvennettua metsämäntyä ja rauduskoivua sekä reunoilla joitakin metsävaahteroita, yksi raita ja harmaaleppä (*Alnus incana*). Pensaskerroksessa kasvaa paljon metsävaahteran taimia ja kenttäkerroksessa mm. kyläkellukkaa (*Geum urbanum*).

Aivan kaava-alueen luoteiskulmassa, pysäköintialueen ja Kasarminmäen kulmauksessa on pieni kuiva keto, jossa kasvaa poronjäkälien lisäksi ketohopeahanhikkia (*Potentilla argentea* var. *argentea*), huopavoikelta-noa (*Pilosella officinarum*) ja ahosuolaheinää (*Rumex acetosella*).

Kaava-alueen pesimälinnustoon kuuluvat ainakin käpytikka (*Dendrocopos major*) (raportin kansikuva), mustatarastas (*Turdus merula*) ja räkättirastas (*T. pilaris*), pajulintu (*Phylloscopus trochilus*), sirittäjä (*P. sibilatrix*), lehtokerttu (*Sylvia borin*) ja peippo (*Fringilla coelebs*).

Kuva 2. Kasarminmäentien ja terveyskeskuksen välissä on pieni metsäkuvio. Marjoniemi 1.6.2022 © Petri Parkko

Päätelmät ja suositukset

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

On hyvin mahdollista, että liito-oravia liikkuu asemakaava-alueella, mutta lajin lisääntyminen on epätodennäköistä. Papanahavaintoja on tehty vuonna 2020 aivan alueen tuntumassa (Laji.fi). Länsireunan valleilla kasvaa nuoria metsähaapoja, joita liito-oravat voivat satunnaisesti käyttää ruokailupuinaan.

Asemakaava-alueella ruokailee suurella todennäköisyydellä ainakin pieniä määriä lepakoita, joista on tehty havaintoja mm. Kasarminmäellä. Pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), viiksisiippa (*Myotis mystacinus*) ja isoviiksisiippa (*M. brandtii*) sekä korvayökkö (*Plecotus auritus*) ovat todennäköisimmät alueella esiintyvät lajit. Kaava-alue ei kuitenkaan vaikuta merkittävältä lepakkohteelta, sillä se on enimmäkseen liian avoin. Parhaiten lepakoiden ruokailualueeksi sopii länsireunan valaisematon ja puuston reuustama polku, mutta yksilömäärät ovat todennäköisesti pieniä.

Muiden kuin edellä mainittujen IV-liitteen lajien esiintyminen asemakaava-alueella on epätodennäköistä.

Uhanalaislajisto

Liito-orava: Ks. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit.

Alueella ei tehty kesän 2022 maastotöissä havaintoja uhanalaisista lajeista, mutta pesimälajistoon kuuluvat mahdollisesti ainakin erittäin uhanalaiset EN viherpeippo (*Carduelis chloris*) ja varpunen (*Passer domesticus*). Niiden uhanalaistumisen syyt eivät johdu rakentamisesta, ja lajien huomioon ottaminen kaavoituksessa on hankalaa. Alueella on kyllä riittävästi ravintoa ja pesäpaikkoja molemmille edellä mainitulle lajille.

Yksittäisillä puistopuilla ja -pensailla saattaa esiintyä uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT hyönteislajeja, mutta asemakaavalla ei osoiteta niin voimakkaasti muuttuvaa maankäyttöä, että kaava edellyttäisi hyönteisselvitystä.

Arvokkaat elinympäristöt

Asemakaava-alueelta ei rajattu arvokkaiksi elinympäristöiksi luokiteltavia kohteita. Pieni kuiva keto ei ole kasvillisuudeltaan edustava, eikä sen säästäminen lisää merkittävästi luonnon monimuotoisuutta Marjoniemessä.

Haitalliset vieraslajit

Alueella kasvaa kurturuusua (*Rosa rugosa*) Marjoniemen terveyskeskuksen länsipuolella, pysäköintialueen läheisyydessä n. 30 metrin pituisena vanhana aidanteena koordinaateissa ETRS-TM35FIN 6748447:483277. Lisäksi kuivan kedon reunassa, kaava-alueen luoteiskulmassa, koordinaateissa ETRS-TM35FIN 6748463:483237 on pieniä kasvustoja. Kurturuusua on säädetty kansalliseksi vieraslajiksi, jonka kasvatuksesta tuli kiellettyä 1.6.2022, joten Marjoniemen kasvusto tulee hävittää mahdollisimman pian.

Lähteet

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.